

SPD in een

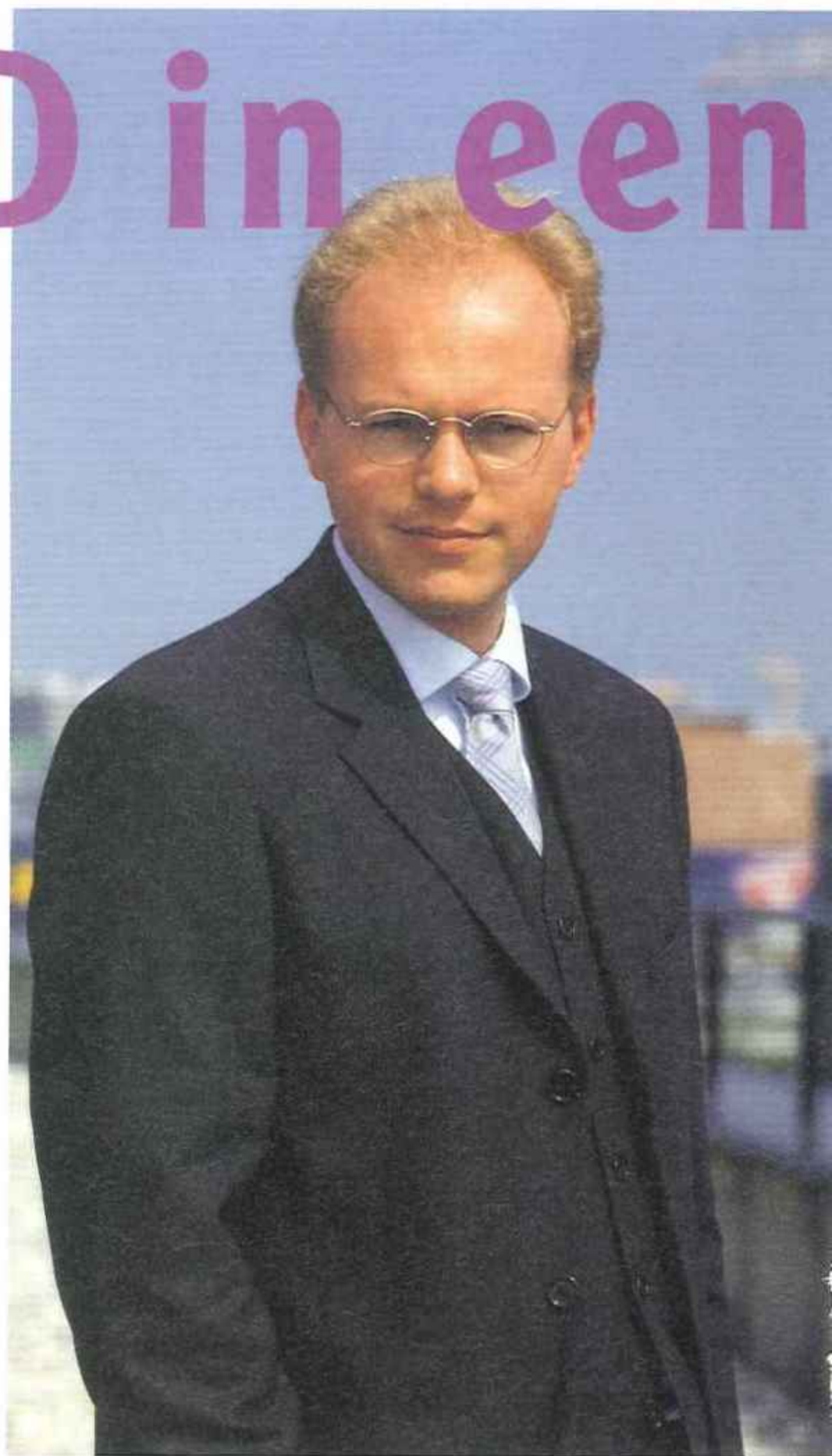
De klinkende en pakkende teksten in de informatiebrochures van Praehop Opleidingen en Hogeschool Markus Verbeek liegen er niet om. 'Met een SPD-diploma wacht u een glanzende loopbaan in het bedrijfsleven'. Al jaren is het diploma een must voor de aanstormende financial met ambities en een mooie springplank naar een verantwoordelijke baan.

Een moderne controller moet tegenwoordig midden in een dynamische wereld staan, beschikken over een grote vakkennis en een betrouwbare en zelfstandige teamspeler met analytisch vermogen zijn. Oplossingsgerichtheid is een voorwaarde, evenals het beschikken over communicatieve vaardigheden. Het SPD-diploma is sinds kort dan ook op die kennis en vaardigheden afgestemd. Met dit HBO-

diploma kun je bovendien ook zo instappen in een vervolgstudie. Zoals de post-HBO-opleiding voor accountant, controller of belastingadviseur. Desondanks heeft de opleiding de

'De slagingspercentages zijn een stuk reëler dan vroeger'

laatste jaren nogal wat kritiek te verduren gehad. De oorspronkelijke landelijk geëxamineerde staatsexamens stonden te ver van de praktijk en van de lesstof af. Er kon voor vier vakken slechts een keer per jaar examen worden afgelegd en de opleiding gold als erg zwaar. De studie staat minimaal gelijk aan de dagopleiding HEAO-BE, maar van oudsher geldt deze administratieve studie als een avondstudie. SPD studeerde je naast de gewone baan. En dat was met name vanaf de jaren vijftig geen eenvoudige opgave. Destijds bestond het diploma uit zeven vakken. Vier vakken (bedrijfseconomie, bedrijfscalculatie, ETV en statistiek) waren ondergebracht in het SPD-1 diploma. Terwijl de resterende vakken bedrijfsadministratie, privaatsociaal recht en belastingrecht onder het diploma SPD-2 vielen. Een kandidaat moest in alle SPD-1 vakken tegelijk examen doen en een voldoende halen. Slaagde hij in zijn missie, dan kreeg hij het certificaat uitgereikt en had hij nog vijf jaar de tijd om te slagen voor de vakken van het SPD-2 diploma. Een zware klus die resulteerde in extreem lage slagingspercentages van rond de vijftien procent. Degene die het diploma wel behaalde, was in het bedrijfsleven een witte raaf.

Rob Kolkman: 'Het is een prima alternatief voor de avondstudie en de normale HEAO-opleiding'

Geen garantie

Tot vreugde van de vele examenkandidaten paste men halverwege de jaren tachtig de exameneisen aan. Certificaten werden ingevoerd waardoor studenten per vak examen konden doen in plaats van in alle vakken tegelijkertijd. Een psychologisch sterke zet die de motivatie bij veel studenten terugbracht.

Jan van Garderen is manager bij Praehop Opleidingen en al dertig jaar als docent verbonden aan de hogeschool. Hij heeft de veranderingen van dichtbij meegemaakt.

Metamorfose van verouderde staatsopleiding

nieuw jasje

Het bedrijfsleven staat te springen om afgestudeerde spd'ers.

En dus speelt de markt daar op in. Erkende opleidingsinstituten hebben deze oorspronkelijke avondstudie omgebouwd tot dag- en weekendopleidingen en duale studies. Maar de slagingspercentages houden niet over.

Financials Only nam een kijkje in de keuken van twee erkende hogescholen:

Praehev Opleidingen en Markus Verbeek.

PETER BRINK

'Men stapte eerst over op certificaten omdat het steeds zwaarder werd naast een gewone baan in vier vakken tegelijk examen af te leggen. De eisen om te slagen werden per vak verscherpt, maar een student kon zich alleen richten op één vak. En als je het certificaat haalde, gaf dat een stimulans door te gaan voor de andere certificaten.' Drie jaar geleden werd het staatsexamen opnieuw gewijzigd. Van Garderen: 'De praktijk is de laatste jaren sterk veranderd en de studie moest volgen. Het examen moest moderner en actueler worden. De stichting NGO/ENS (examenbureau NGO-SPD) heeft toen naar het gewijzigde beroepsprofiel van de financial gekeken en dat nieuwe profiel toegepast op de les- en examenstof.'

Een crime voor veel kandidaten was het vak Economisch Technische Verschijnselen (ETV). Dit bijvak zorgde jarenlang voor veel onbegrip tijdens het examen. Bestudering van het theoretische lesboek bleek geen garantie voor succes op het praktijkgerichte examen. Sinds 1998 gaan ook de colleges over op de micro- en macro-economische praktijkverschijnselen.

Markus Verbeek-directeur Rob Kolkman: 'Veel docenten en studenten raakten geïrriteerd door het vak ETV. Omdat SPD een staatsopleiding was, besliste het ministerie van Onderwijs over de examenopgaven. Die opgaven sloten vaak niet aan op de lesstof. Sinds 1999 is SPD geen staatsexamen meer maar een instellingsexamen. Tegenwoordig bepaalt de stichting NGO/ENS de inhoud van de opleiding en stelt de Informatie Beheer Groep de examens samen. Vanaf december 2001 worden deze examens afgenomen door de Nederlandse Associatie voor Praktijkexamens.'

Jan van Garderen: 'Als iemand zich alleen richt op de SPD-studie, prijst hij zichzelf uit de markt'

Duale dagopleiding

Ambitieuze jonge studenten kiezen tegenwoordig voor een dag- of duale opleiding SPD, een betrekkelijk nieuwe variant in een markt die schreeuwt om administratieve kennis. Een paar jaar investeren in een SPD-dagopleiding staat garant voor een goede carrière.

Rob Kolkman is zelf na het behalen van zijn HAVO en MEO-diploma een van de eersten die in 1990 start met de volledige dagopleiding. Uiteraard bij Markus Verbeek. Hij slaagt binnen een jaar.

Tegenwoordig is Kolkman directeur van BPP Nederland, de overkoepelende BV van onder meer Markus Verbeek en Praehop Opleidingen.

'Drie jaar geleden is de gehele dagopleiding SPD omgevormd tot een duale opleiding. Dit is gebeurd na aanleiding van een enquête onder studenten en ex-studenten, accountantskantoren en andere afgevaardigden uit het bedrijfsleven. Hieruit bleek dat de markt was veranderd. Er was meer vraag naar studenten die direct wilden gaan werken en daarnaast ook wilden studeren. Wij hebben een overeenkomst gesloten met diverse accountantskantoren. Studenten vinden bij hen een werkplek. Het bedrijf betaalt vervolgens de studie en geeft vrije tijd om de lessen te volgen en om te studeren. Naast een vergoeding van het accountantskantoor heeft de student vaak ook recht op studiefinanciering. Dat is een prima alternatief voor avondstudie en voor een reguliere MEO-opleiding. Voordeel van deze methode is dat de student zijn opgedane kennis soms direct in praktijk kan brengen. Hij wordt gecontroleerd door school en het bedrijf. Meerdere keren per jaar wisselen wij dan ook met de werkgever studie- en werkresultaten uit.' De duale studiemethode blijkt vooral een schot in de roos te zijn bij schoolverlaters van de HAVO en VWO.

Krappe arbeidsmarkt

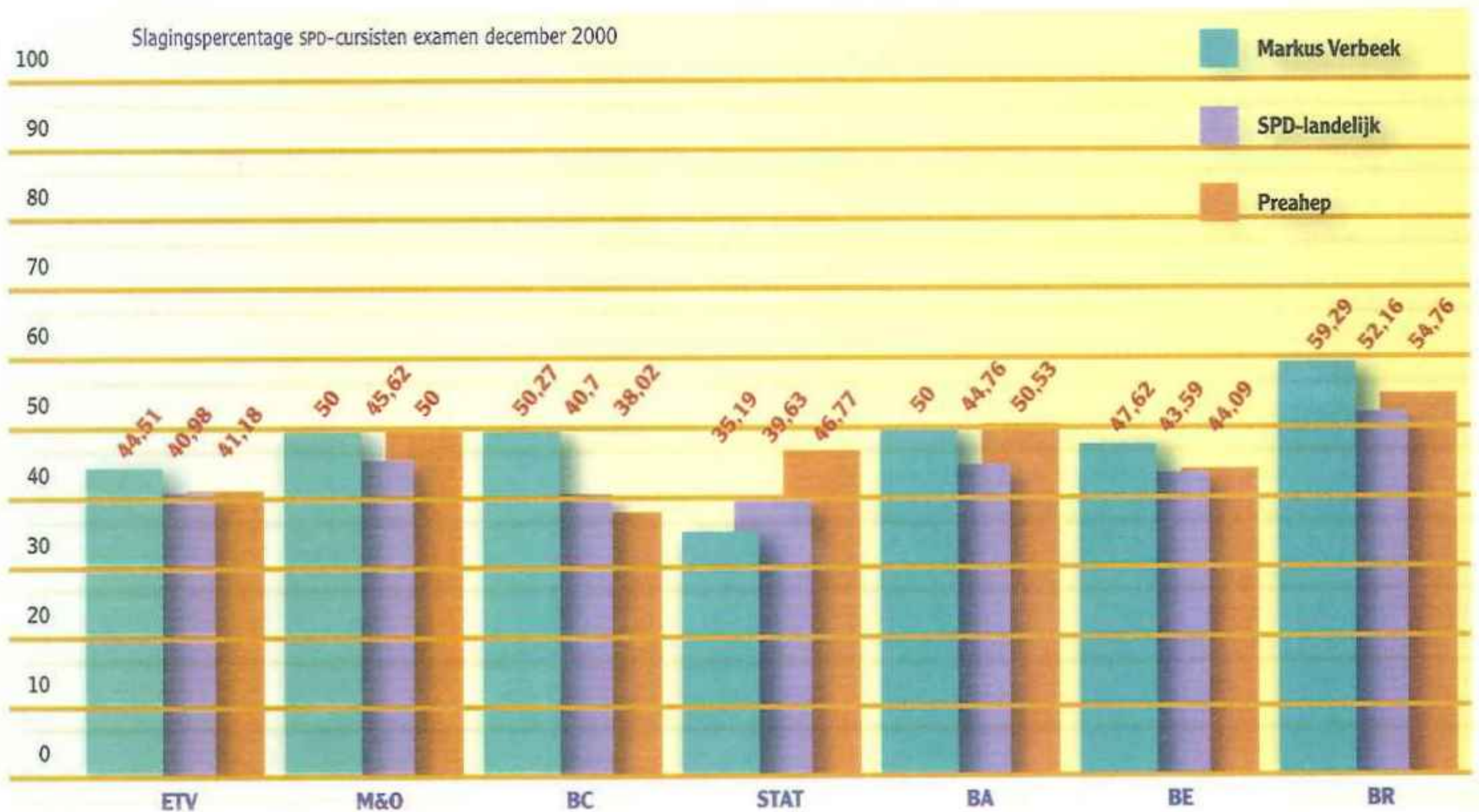
Praehop Opleidingen is sinds 1999 overgenomen door BPP Nederland BV, de moedermaatschappij die ook eigenaar is van Markus Verbeek. Vroeger golden de twee als concurrenten. Tegenwoordig zeggen ze elkaar aan te vullen en te ondersteunen. Praehop Opleidingen biedt geen duale opleidingen, maar hanteert net als Markus Verbeek het principe 'leren en werken'. Gekozen kan worden uit de avondstudie of een dagopleiding met les op vrijdag of zaterdag.

'Door de krappe arbeidsmarkt lokken veel bedrijven nieuwe werknemers met vier dagen werken en een dag studeren. Tevens komen wij ook naar de bedrijven toe, door middel van In-Company-cursussen op de werkplek,' zegt Ira Sloof, directeur van Praehop Opleidingen. Ook Praehop-manager Jan van Garderen vindt werken en leren een goede combinatie. 'Als iemand zich alleen richt op de SPD-studie en niet ernaast werkt, prijst hij zichzelf uit de markt. Dan mist hij de mogelijkheden de stof te koppelen aan de praktijk en dat is juist belangrijk.'

Markus Verbeek adverteerde vroeger al met de slogan dat je in twee à drie jaar alle certificaten moest kunnen halen. Dat is nogal wat, aangezien een enigszins vergelijkbare MEO-BE dagopleiding vier jaar in beslag neemt en je tot december 2000 voor de vakken BE, BA, bedrijfscalculatie en bedrijfsrecht slechts een keer per jaar examen kon doen. Sinds kort bestaat de mogelijkheid om deze vier vakken zowel in juni en december te examineren, waardoor een gezakte kandidaat eerder een herkansing krijgt.

Mentaliteit student

De prijzige dagopleidingen en duale trajecten ten spijt, rijzen de slagingspercentages sinds de introductie van deze ruimere studiemo-

gelijkheden niet de pan uit. Deze percentages zullen wel altijd een heet hangijzer blijven in SPD-land. Ze schommelen nog steeds slechts rond de veertig procent. Rob Kolkman: 'Toch zijn de slagingspercentages nu reëler dan vroeger. In het begin van de jaren negentig slaagde soms slechts vijftien procent van de examenkandidaten voor een vak. Toen bouwde men nog wel eens een verrassingseffect in het examen. De regels werden streng toegepast. Vijftien procent is veel te laag. Over het algemeen scoren wij beduidend beter dan het landelijk gemiddelde. Incidenteel hebben wij wel eens met een teleurstellend slagingspercentage voor een vak te maken. In december hadden we nog een tegenvaller met het vak statistiek. 35 Procent van de studenten slaagde. Ik ga er van uit dat dit een incident is.'

Volgens Jan van Garderen ligt de oorzaak niet in de beperkte tijd die

aan de studie wordt besteed. 'Het heeft te maken met de mentaliteit van de studenten. Ik mis vaak de gezonde nieuwsgierigheid. Ze hebben weinig interesse, stellen nauwelijks vragen en willen het liefst alleen de antwoorden hebben om vervolgens weer naar

'Ik mis gezonde nieuwsgierigheid. Studenten zijn alleen geïnteresseerd in de antwoorden'

huis te gaan. Onze stelregel is: een keer per week naar school en twee keer een avond studeren. Is dat teveel gevraagd? Voor mij geldt de oude avondopleiding nog steeds als de beste variant om te slagen voor het diploma. Gewoon overdag werken en 's avonds leren en filosoferen over praktijk en theorie. Maar ja, tijden veranderen.' Ira Sloof vult aan: 'Een groot aantal studenten schrijft zich in voor de cursus omdat het moet van de baas. Sommigen komen na twee weken niet meer. Ze gaan vervolgens wel op voor het examen. Tja, dan geven de lage percentages een vertekend beeld. En er zijn uiteraard ook niet gecertificeerde instituten die SPD-opleidingen geven, vanwege de vrijheid van onderwijs. Die studenten kunnen, als extra-neus, ook meedoen aan het examen. Maar ze worden in de uiteindelijke slagingspercentages wel bij ons meegeteld. Voor een HEAO is een slagingspercentage van veertig procent dodelijk.'

Praktijkgerichte studie

Praehep Opleidingen geeft landelijk op dertien lesplaatsen les en heeft op jaarbasis zo'n 2.500 cursisten. Het instituut werkt grotendeels met docenten die in de praktijk hun sporen hebben verdiend. Een advocaat geeft les in recht en een controller in bedrijfsadministratie. Zodoende is de belangrijke link naar de praktijk snel gelegd. De docenten zijn landelijk verplicht een strak lesschema aan te houden. 'Binnen dit schema zijn ze vrij zaken uit de praktijk te behandelen. Als Philips met slechte kwartaalcijfers komt en de docent BE krijgt een jaarverslag te pakken, dan kan het zinvol zijn dat te relateren aan de studie,' vertelt Jan van Garderen.

Om de studie meer praktijkgericht te maken, zijn in maart dit jaar nieuwe vakken geïntroduceerd. De opleiding omvat tegenwoordig een propedeutische fase (42 studiepunten) en een hoofdfase (126 studiepunten). In totaal moeten 168 studiepunten worden behaald. De propedeutische fase kan iedereen die het MBA-diploma (Moderne Bedrijfsadministratie) en het diploma Bestuurlijke Informatie Voorziening (BIV) op zak heeft, overslaan. Grote wijziging is dat afgestudeerde HAVO- en VWO'ers niet meer direct aan het SPD-examen kunnen deelnemen. Wellicht om de slagingspercentages in de toekomst toch omhoog te krijgen. Deze studenten zijn nu verplicht eerst het MBA- en het BIV-diploma te behalen. De hoofdfase is van de oorspronkelijke zeven modules uitgebreid naar tien theoretische vakken, drie praktijkcomponenten (waaronder een stage) en een afstudeeropdracht. Nieuwe vakken? Externe verslaggeving, practicum bestuurlijke informatievoorziening, practicum communicatieve en sociale vaardigheden en een afstudeeropdracht.

'Om het diploma meer aan te sluiten op de veranderde wensen van de praktijk, zijn deze vakken toegevoegd. De sterke punten van het diploma - onder andere de diepgang in de vakken BA en BE - zijn bewaard gebleven, alleen wordt een SPD'er nu ook getraind in het geven van presentaties en besteden we meer aandacht aan bestuurlijke informatievoorziening en externe verslaggeving,' meent Rob Kolkman.

Ira Sloof: 'Voor een HEAO is een slagingspercentage van veertig procent dodelijk'

Jan van Garderen: 'Ons stokpaardje is nog steeds dat een afgestudeerde SPD'er op administratief gebied boven een HEAO'er wordt verkozen. Een HEAO'er is breder onderlegd. Hij krijgt ook les in talen. Wij leiden specifiek op voor administratieve doeleinden. Een SPD'er kan in detail verbanden zien. Wat doe ik met die cijfers? Hoe interpreteer ik ze? En hoe zoek ik een oplossing? Vroeger was een SPD'er een boekhouder. Tegenwoordig is hij administrateur of controller en kijkt hij ook naar de grote lijnen.' ■